

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Jn 1, 35-42

Évközi 2. vasárnap („B” év)

Megtaláltuk a Messiást

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent János könyvéből

Megtaláltuk a Messiást

Abban az időben ott állt (Keresztelő) János két tanítványával, és mihelyt meglátta Jézust, amint közeledett, így szólt: „Nézzétek, az Isten Báránya!” Két tanítványa hallotta, hogy (János) ezt mondta, és követni kezdte Jézust. Amikor Jézus megfordult, s látta, hogy követik, megkérdezte: „Mit kívántok?”

Azok ezt felelték: „Rabbi – ami annyit jelent, hogy Mester –, hol laksz?”

„Jöjjetek, nézzétek meg!” – mondta nekik. Elmentek tehát vele, megnézték, hogy hol lakik, és aznap nála maradtak. Ez a tizedik óra körül volt.

A kettő közül, akik hallották ezt Jánostól és követték (Jézust), az egyik, András volt, Simon Péter testvére. Ő először testvérével, Simonnal találkozott, és szólt neki: „Megtaláltuk a Messiást, vagy más szóval a Fölkentet”, és elvitte Jézushoz.

Jézus rátekintett, és így szólt hozzá: „Te Simon vagy, János fia, de Kéfásnak, azaz Péternek fognak hívni.”

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

³⁵ Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο,

Másnap ismét ott állt János és a tanítványai közül kettő,

³⁶ καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ.

És rátekintve a(z) (arra) sétáló Jézusra mondja: „Íme, az Isten Báránya!”

³⁷ καὶ ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.

És hallotta a két tanítványa, amint (ezt) mondja és követték Jézust.

³⁸ στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς **Τί ζητεῖτε;** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ῥαββί, ὃ λέγεται μεθερμηνευόμενον Διδάσκαλε, ποῦ **μένεις;**

Jézus pedig megfordulva és meglátva őket, hogy követik, mondja nekik: „Mit kerestek?” Ők pedig elmondták neki: „Rabbi, ami lefordítva Mesternek mondatik, hol lakol?”

³⁹ λέγει αὐτοῖς Ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν ποῦ **μένει,** καὶ παρ’ αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὥρα ἣν ὡς δεκάτη.

Mondja nekik: „Jöjjetek és meg fogjátok látni!” Elmentek tehát és meglátták, hogy hol lakik, és azon a napon nála laktak (maradtak). A tizedik óra körül volt.

⁴⁰ ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.

András, Simon Péter testvére, volt az egyik a kettő közül, akik hallották Jánostól és akik követték őt:

⁴¹ εὐρίσκει οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ· Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον χριστός.

Ez megtalálja elsőként a saját testvérét Simont és mondja neki: „Megtaláltuk a Messiást, ami lefordítva Krisztus.”

⁴² ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

Elvezette őt Jézushoz. Jézus rátekintve őrá mondta: „Te Simon vagy, János fia, te Kéfásnak fogsz nevezetni, ami lefordítva Péter.”

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

³⁵ ALTERA DIE ITERUM STABAT IOANNES ET EX DISCIPULIS EIUS DUO,

³⁵ **Másnap megint ott állt János két tanítványával,**

³⁵ Másnap ismét ott állt János két tanítványával együtt.

³⁵ ***Másnap megint ott állt János két tanítványával.***

³⁵ *Másnap ismét ott állt vala János és kettő az ő tanítványai közül;*

³⁵ Másnap ismét ott volt János két tanítványával együtt.

³⁶ ET RESPICIENS IESUM AMBULANTEM DICIT: “ECCE AGNUS DEI”.

³⁶ **s mihelyt meglátta Jézust, amint közeledett, így szólt: "Nézzétek, az Isten Báránya!"**

³⁶ Mikor meglátta Jézust, amint arra haladt, azt mondta: »Íme, az Isten Báránya.«

³⁶ ***Mikor látta, hogy Jézus közeledik, így szólt:***

³⁶ *És ránézvén Jézusra, a mint ott jár vala, monda: Ímé az Isten Báránya!*

³⁶ Rátekintvén Jézusra, aki arra járt, így szólt: – Íme, az Isten Báránya!

³⁷ ET AUDIERUNT EUM DUO DISCIPULI LOQUENTEM ET SECUTI SUNT IESUM.

³⁷ **E szavak hallatára a két tanítvány Jézus nyomába szegődött.**

³⁷ A két tanítvány hallotta szavait, és követték Jézust.

³⁷ ***„Nézzétek, az Isten Báránya!”***

³⁷ *És hallá őt a két tanítvány, a mint szól vala, és követék Jézust.*

³⁷ Meghallotta a két tanítvány, hogy ezt mondta, és követték Jézust.

³⁸ CONVERSUS AUTEM IESUS ET VIDENS EOS SEQUENTES SE DICIT EIS: “QUID QUAERITIS?”. QUI DIXERUNT EI: “RABBI – QUOD DICITUR INTERPRETATUM MAGISTER – UBI MANES?”.

³⁸ **Amikor Jézus megfordult, s látta, hogy követik, megkérdezte: "Mit akartok?" Így feleltek: "Rabbi - ami annyit jelent, mint Mester -, hol lakol?"**

³⁸ Jézus pedig megfordult, és amikor látta, hogy követik, megkérdezte tőlük: »Mit kerestek?« Azt felelték neki: »Rabbi – ami Mestert jelent –, hol laksz?«

³⁸ ***Mihelyt a két tanítvány e szavakat hallotta, követte Jézust. Jézus megfordult és látta, hogy követik. Megkérdezte őket: „Mit akartok?” Azok így feleltek: „Rabbi – vagyis Mester – hol lakol?”***

³⁸ *Jézus pedig hátrafordulván és látván, hogy követik azok, monda nékik:*

³⁸ Jézus pedig megfordult, és amikor meglátta, hogy követik, ezt mondja nekik: – Mit kerestek? Ők pedig ezt válaszolták: – Rabbi – ami azt jelenti, mester –, hol laksz? –

³⁹ DICIT EIS: “VENITE ET VIDEBITIS”. VENERUNT ERGO ET VIDERUNT, UBI MANERET, ET APUD EUM MANERUNT DIE ILLO; HORA ERAT QUASI DECIMA.

³⁹ ***”Gyertek, nézzétek meg!” - mondta nekik. Elmentek vele, megnézték, hol lakik, s aznap nála is maradtak. A tizedik óra körül járhatott.***

³⁹ Ő azt mondta nekik: »Gyertek és meglátjátok.« Elmentek tehát, és meglátták, hogy hol lakik. Aznap nála maradtak. Körülbelül tíz óra volt.

³⁹ ***„Jöjjetek nézzétek meg”, válaszolta. Erre elmentek és megnézték, hol lakik. Aznap nála maradtak. Ez a tizedik óra körül történt.***

³⁹ *Mit kerestek? Azok pedig mondanak neki: Rabbi, (a mi megmagyarázva azt teszi: Mester) hol lakol?*

³⁹ Jöjjetek, és meg fogjátok látni! – válaszolja. Elmentek tehát és meglátták, hol lakik, és aznap nála maradtak. Körülbelül délután négy óra volt.

⁴⁰ ERAT ANDREAS, FRATER SIMONIS PETRI, UNUS EX DUOBUS, QUI AUDIERANT AB IOANNE ET SECUTI FUERANT EUM.

⁴⁰ ***A kettő közül, aki János szavára követte, az egyik András volt, Simon Péter testvére.***

⁴⁰ A kettő közül, akik ezt hallották Jánostól, és követték őt, az egyik András volt, Simon Péter testvére.

⁴⁰ ***A kettő közül egyik, aki János szavára követte őt, András volt, Simon Péter testvére.***

⁴⁰ *Monda nékik: Jöjjetek és lássátok meg. Elmenének és megláták, hol lakik; és nála maradtanak azon a napon: vala pedig körülbelül tíz óra.*

⁴⁰ András, Simon Péter testvére volt az egyik azok közül, akik hallották, hogy mit mond János, és követték Jézust.

⁴¹ INVENIT HIC PRIMUM FRATREM SUUM SIMONEM ET DICIT EI: “INVENIMUS MESSIAM” – QUOD EST INTERPRETATUM CHRISTUS C;

⁴¹ ***Reggel találkozott testvérével, Simonnal, s szólt neki: "Megtaláltuk a Messiást, vagy más szóval a Fölkentet", s***

⁴¹ Ő elsőként testvérével, Simonnal találkozott, s azt mondta neki: »Megtaláltuk a Messiást, azaz a Fölkentet!«

⁴¹ ***Mihelyt találkozott testvérével, Simonnal, elmondta neki: „Megtaláltuk a Messiást”, vagyis a Fölkentet, és elvitte Jézushoz.***

⁴¹ *A kettő közül, a kik Jánostól ezt hallották és őt követték vala, András volt az egyik, a Simon Péter testvére.*

⁴¹ Ő először testvérével, Simonnal találkozott, és így szólt hozzá: – Megtaláltuk a Messiást (ami azt jelenti: a Krisztust).

⁴² ADDUXIT EUM AD IESUM. INTUITUS EUM IESUS DIXIT: “TU ES SIMON FILIUS IOANNIS; TU VOCABERIS CEPHAS” – QUOD INTERPRETATUR PETRUS C.

⁴² **elvitte Jézushoz. Jézus ráemelte tekintetét, s így szólt hozzá: "Te Simon vagy, János fia, de Kéfa, azaz Péter lesz a neved."**

⁴² És elvitte Jézushoz. Jézus rátekintett, és így szólt: »Te Simon vagy, János fia. Kéfás lesz a neved.« Ez azt jelenti, hogy Péter (vagyis Szikla).

⁴² ***Jézus rátekintett és így szólt hozzá: „Te Simon vagy, János fia, Péter – vagyis Szikla – lesz a neved.”***

⁴² *Találkozik ez először a maga testvérével, Simonnal, és monda neki: Megtaláltuk a Messiást (a mi megmagyarázva azt teszi: Krisztus);*

⁴² És odavezette Jézushoz, aki rátekintve így szólt: – Te vagy Simon, János fia: Kéfás lesz a neved (ami azt jelenti: Kőszikla).

1.3. BEHATÁROLÁS

A „másnap” időmeghatározás világosan jelöli a szakasz kezdetét és végét (Jn 1,35.43), illetve a szereplők megnevezése is mutatja, hogy kik között jönnek létre találkozások a perikópában (Jézus és Keresztelő János, Jézus és a két tanítvány, András és Simon Péter, András meg Simon Péter és Jézus). E rövid epizód során, amely Jézus nyilvános működésének a második napja, az evangélista négy találkozásról számol be tehát a Jn 1,35-42 versek között.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

János ebben az epizódban a találkozásokra helyezi a hangsúlyt, jelezve ezzel evangéliumának elején azt, hogy a Jézussal való élő kapcsolat személyes találkozáson alapszik, illetve, hogy az Úrhoz való egyéni eljutásban fontos szerepe van a másik ember tanúságtételének is (Keresztelő János, András).

Ebben a szakaszban szólal meg először Jézus a negyedik evangéliumban, s első szavai a keresésre, a nála való maradásra bátorítanak (Jn 1,38-39), kifejezve ezzel azt, hogy a tanítványnak szüntelenül keresnie kell az Urat, illetve törekednie kell nála/vele maradnia. Jézusnak Simon Péterhez intézett szavai pedig arra világítanak rá (Jn 1,42),

hogy, aki odamegy az Úrhoz és nála marad, annak nemcsak a neve, de az élete is megváltozik. A Jézus Krisztussal való találkozás gyökereiben formálja át az ember életét.

Végül e néhány versben az evangélista Jézus személyéről feltárja azt, hogy Ő az Isten Báránya, a Rabbi és a Messiás (Jn 1,36.38.41).

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

ἐμβλέψας (*emblemszász*): ránézve, rátekintve, odanézve (Jn 1,36.42)

A szó valakire, valamire való rátekintést, ránézést jelent. Ebben a melléknévi igenév formában az evangéliumokban hatszor fordul elő: ötször Jézus az, aki valakire ránéz (a tanítványokra: Mt 19,26; Mk 10,27; egy ifjúra: Mk 10,21; a népre: Lk 20,17; illetve Simon Péterre: Jn 1,42), egyszer pedig Keresztelő János Jézusra (Jn 1,36). A kifejezés tehát minden egyes alkalommal Jézushoz kapcsolódik, mutatva, hogy a Mester rátekint az emberre, hogy tanítsa (Mt 19,26; Mk 10,27; Lk 20,17), hogy szeretettel hívja (Mk 10,21), illetve, hogy annak nevét, vagyis életét megváltoztassa a követésére való meghívással (Jn 1,42). Továbbá a szó azt is hangsúlyozza, hogy az ember hiteles magatartása az, hogy rátekintsen és rámutasson az Úrra, ahogy Keresztelő János is teszi (Jn 1,36), segítve ezzel másokat, hogy eljussanak a Mesterhez.

Τί ζητεῖτε; (*ti dzétejte*): mit kerestek?, mit kívántok? (Jn 1,38)

Ez az ige gyakran előfordul a János-evangéliumban. Többször arra utal, hogy egyesek meg akarják ölni vagy el akarják fogni Jézust (Jn 5,18; 7,1.19-20.25.30; 8,37.40; 10,39; 11,8). Továbbá kifejezi azt, hogy az Atya olyan imádókat keres, akik lélekben és igazságban imádják őt (Jn 4,23). Illetve, hogy Jézus nem a saját akaratát és dicsőségét keresi, hanem azét, aki küldte őt, vagyis az Atyáét (Jn 5,30; 7,18b; 8,50). Máskor megemlíti az evangélista azt is, hogy az emberek keresik Jézust, hogy találkozzanak vele (Jn 6,24.26; 7,11.34; 8,21; 11,56).

Az evangéliumban Jézus első mondata, amit a két tanítványnak mond, így szól: „Mit kerestek?” (Jn 1,38). Elfogatásakor az ellene jövőktől a Mester kétszer is megkérdezi: „Kit kerestek?” (Jn 18,4.7). Végül pedig a feltámadt Úr Mária Magdolnától szintén azt kérdezi: „Kit keresel?” (Jn 20,15). János hangsúlyozza, hogy Jézus mindezt többnyire jelen időben mondja (Jn 1,38; 18,4; 20,15), ami finoman arra utal, hogy az isteni Mester minden embertől és mindig azt kéri, hogy keressék őt, hogy törekedjenek egyre bensőségebb kapcsolatot kialakítani vele. A tanítvány feladata tehát az, hogy alázatos, őszinte kereséssel eljusson annak az igazságnak a felismerésére, hogy az Úr nem valami, hanem Valaki, aki a vele való barátságra hív meg (vö. Jn 15,15).

μένει (*menej*): marad, megmarad, lakik, tartózkodik, időzik valahol (Jn 1,38-39)

A szinoptikus evangélistákhoz képest (Máté, Márk, Lukács) János gyakrabban használja ezt a szót. A kifejezés utal:

- a Fiú és az Atya (Jn 14,10), illetve Jézus és a Szentlélek (Jn 1,32-33) bensőséges kapcsolatára;

- Jézusnak az emberek közötti tartózkodására (Jn 1,38-39; Jn 2,12; Jn 4,40; Jn 7,9; Jn 8,35; Jn 10,40; Jn 11,6.54; Jn 14,25);
- a Szentléleknek a tanítványokkal való maradására (Jn 14,17);
- a tanítványok magatartására, akik Jézusnál, Jézusban maradnak, az Ő szavaiban, az Ő szeretetében megmaradnak (Jn 1,39; Jn 6,56; Jn 8,31; Jn 15,4-7.9-10).

A tanítványok kapcsán az evangélium elején (Jn 1,39) és végén is (Jn 21,22-23) megjelenik ez a szó (talán éppen az evangélistára is vonatkozóan), ami azt jelzi, hogy a tanítvány feladata, hogy a Mesterével maradjon. Ez megvalósul, ha az Ő szavait őrzi magában, az Ő testével és vérével táplálkozik, illetve ha megmarad az Ő szeretetében. Ennek pedig a jutalma az a misztikus tény, hogy az Atya és a Fiú a Lélek által a tanítványban lakozik már a földi életben (Jn 14,23), aminek végső beteljesedése az Atya házában: a mennyországban lesz, ahol sok lakóhely van (Jn 14,2), s ahol örökre együtt lakhat a tanítvány a Mesterével.

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok János evangéliumán belül

Jn 4,25 Az asszony azt felelte rá: „Tudom, hogy eljön a Messiás, azaz a Fölkent, s amikor eljön, mindent tudtunkra ad.”

Jn 21,15-17 Miután ettek, Jézus megkérdezte Simon Pétertől: „Simon, János fia, jobban szeretsz engem, mint ezek?” „Igen, Uram – felelte –, tudod, hogy szeretlek.” Erre így szólt hozzá: „Legeltesd bárányaimat!” Aztán másodszor is megkérdezte tőle: „Simon, János fia, szeretsz engem?” „Igen, Uram – válaszolta –, tudod, hogy szeretlek.” Erre azt mondta neki: „Legeltesd juhaimat!” Majd harmadszor is megkérdezte tőle: „Simon, János fia, szeretsz?” Péter elszomorodott, hogy harmadszor is megkérdezte: „Szeretsz engem?” S így válaszolt: „Uram, te mindent tudsz, azt is tudod, hogy szeretlek.” Jézus ismét azt mondta: „Legeltesd juhaimat!”

Szinoptikus párhuzamok

Mt 3,16-17 Megkeresztelkedése után Jézus nyomban feljött a vízből. Akkor megnyílt az ég, és látta, hogy az Isten Lelke mint galamb leszállt és föléje ereszkedett. Az égből szózat hallatszott: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik.”

Mt 4,18-22 Amikor Jézus a Galileai-tó mellett járt, látott két testvért, Simont, másik nevén Pétert és testvérét, Andrást. Halászok voltak, s épp hálót vetettek a tengerbe. Megszólította őket: „Gyertek, kövessetek, s én emberek halászává teszek benneteket!” Azon nyomban otthagyták hálójukat és csatlakoztak hozzá. Útját folytatva megpillantott két másik testvért is, Zebedeus fiát, Jakabot és testvérét, Jánost. Épp hálójukat javígtatták a bárkában, apjukkal, Zebedeussal. Őket is hívta. Rögtön otthagyták a bárkát apjukkal egyetemben, és a nyomába szegődtek.

Mt 9,22 Jézus megfordult, ránézett és így szólt: „Bízzál leányom, a hited meggyógyított.”

Mt 10,2 A tizenkét apostol neve a következő: Az első Simon, más néven Péter, aztán testvére András, Zebedeus fia, Jakab és testvére János.

Mt 16,18-19 Én is mondom neked: „Péter vagy, erre a sziklára építem egyházamat, s az alvilág kapui sem vesznek rajta erőt. Neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkötsz a földön, a mennyben is meg lesz kötve, s amit feloldasz a földön, a mennyben is fel lesz oldva.”

Mk 1,16-20 Amikor Jézus a Galileai-tó partján járt, látta, hogy Simon és testvére, András – halászok lévén – épp hálót vetnek a vízbe. Jézus ezt mondta nekik: „Gyertek, kövessetek, és emberek halászává teszlek benneteket.” Rögtön otthagyták hálójukat és követték. Alig ment valamivel tovább, megpillantotta Jakabot, Zebedeus fiát és testvérét, Jánost, amint a hálót szedték rendbe a bárkában. Őket is mindjárt meghívta. Erre otthagyták apjukat, Zebedeust, halászegényeivel a bárkában, és a nyomába szegődtek.

Mk 3,16 Ezt a tizenkettőt rendelte: Simont, akinek a Péter nevet adta.

Mk 13,3 Amikor az Olajfák hegyén a templommal szemben leült, Péter, Jakab, János és András külön megkérdezték

Lk 3,22 és a Szentlélek galamb alakjában szállt rá. Szózat is hallatszott az égből: „Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem.”

Lk 5,1-11 Amikor egyszer a Genezáret tavánál állt, nagy tömeg sereglett oda hozzá, hogy hallgassa az Isten szavát. Látta, hogy a tó partján két bárka vesztegel. A halászok kiszálltak, és a hálót mosták. Beszállt hát az egyik bárkába, Simonéba, s megkérte, hogy lökje egy kicsit beljebb a parttól. Aztán leült, és a bárkából tanította a népet. Amikor befejezte a tanítást, így szólt Simonhoz: „Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálótokat halfogásra!” „Mester, egész éjszaka fáradoztunk, s nem fogtunk semmit, de a te szavadra, kivetem a hálót” – válaszolta Simon –, és így is tett, s annyi halat fogtak, hogy szakadozni kezdett a háló. Intettek a másik bárkában levő társaiknak, hogy menjenek segíteni. Mentek is, és úgy telerakták mind a két bárkát, hogy majdnem elsüllyedt. Ennek láttán Simon Péter Jézus lábához borult, és e szavakra fakadt: „Uram, menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok!” Mert a szerencsés halfogás láttán társaival együtt félelem töltötte el. Hasonlóképpen Jakabot és Jánost is, Zebedeus fiait, Simon társait. De Jézus így szólt Simonhoz: „Ne félj! Ezentúl emberhalász leszel.” Kivonták a hajókat a partra, és mindenüket elhagyva követték.

Lk 23,35 A nép bávészodott, a főtanács tagjai gúnyolódtak: „Másokat megmentett – mondták –, most mentse meg magát, ha ő a Messiás, az Isten választottja.”

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Iz 11,2 Az Úr lelke nyugszik rajta: a bölcsesség és az értelem lelke; a tanács és az erősség lelke; a tudás és az Úr félelmének lelke.

Iz 42,1 Nézzétek, a szolgám, akit támogatok, a választottam, akiben kedvem telik. Kiárasztom rá lelkemet, hogy igazságot vigyen a nemzeteknek.

Iz 61,1 Az Úr lelke nyugszik rajtam, mert az Úr kent föl engem. Elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, és meggyógyítsam a megtört szívűeket. Hogy szabadulást hirdessek a foglyoknak, és szabadságot a börtönök lakóinak.

ApCsel 1,13 Amint megérkeztek, fölmentek az emeleti terembe, ahol együtt szoktak lenni: Péter és János, Jakab és András, Fülöp és Tamás, Bertalan és Máté, Alfeus fia, Jakab, a buzgó Simon és Jakab testvére, Júdás.

1Kor 1,12 Arra gondolok, hogy akadnak köztetek, akik így nyilatkoznak: „Én Pállal tartok, én meg Apollóval, én Kéfással, én meg Krisztussal.”

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Szent Ágoston: János a Vőlegény barátja volt; nem a saját dicsőségét kereste, hanem tanúságot tett az igazságról. És ezért nem kívánta tanítványaitól, hogy vele maradjanak, ami akadályozta volna az Úr követésére vonatkozó kötelességük teljesítését; hanem megmutatta nekik, hogy kit kövessenek: Íme, az Isten Báránya. Mert ő a Bárány, aki egyes-egyedül mentes minden szennytől és bűntől; nem azért, mert eltörölték vétkeit, hanem mert soha nem követett el bűnt. Ő egyedül az Isten Báránya, mert csak az ő vére árán nyerték el megváltásukat az emberek. (...)

Az órára vonatkozó szám itt a törvényt jelöli, amely tíz parancsolatból állt. Eljött az idő, amikor a törvényt szeretetből kell teljesíteni. A zsidók, akik félelemből cselekedtek, képtelenek voltak teljesíteni, és ezért a tizedik órában hallotta Urunk, hogy őt rabbinak hívják. Csak a törvény alkotója lehet tanítója a törvénynek. (...) Semmi különleges nem volt abban, hogy Urunk megmondta Péternek, kinek a fia, mert Urunk tudta minden szentjének nevét, hiszen azokat előre meghatározta a világ alapítása előtt. Komoly dolog volt, hogy Urunk a nevét Simonról Péterre változtatta. Péter a *petra* szóból, vagyis sziklából származik, amely szikla az egyház. Így Péter neve az egyházat képviseli. Ki más lenne biztonságban, ha nem az, aki sziklára épít? Urunk itt erre külön felhívja a figyelmünket, mert ha korábban már Péternek hívták volna, nem lett volna szembetűnő a Szikla rejtélye, és azt kellett volna gondolnunk, hogy véletlenül hívják így, nem pedig az isteni terv szerint. Ezért Isten korábban más néven hívta meg, hogy ennek a névnek a megváltoztatása nyilvánvalóbbá tegye a rejtélyt.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

462. (...) „Krisztus ezért beszél így, amikor a világba lép: »Áldozatot és ajándékot nem kívántál, de emberi testet alkottál nekem. Nem kedves előttem az engesztelő és égőáldozat. Ezért így szóltam: Íme, eljövök, Istenem, hogy teljesítsem akaratomat, mint a könyvtekercsben rólam írva van.«” (Zsid 10,5–7, idézi a Zsolt 40,7–9-et a Septuaginta szerint)

516. Krisztus egész élete az Atya kinyilatkoztatása: szavai és cselekedetei, hallgatása és szenvedése, magatartása és beszédmódja. Jézus elmondhatja: „Aki látott engem, látta az Atyát” (Jn 14,9); az Atya pedig: „Ez az én választott Fiam, őt hallgassátok” (Lk 9,35).

Mivel a mi Urunk azért lett emberré, hogy teljesítse az Atya akaratát, misztériumának legapróbb részletei Isten irántunk való szeretetét nyilatkoztatják ki.

2568. Az imádság kinyilatkoztatása az Ószövetségben az ember bűnbeesése és fölemelése – Isten első gyermekeihez szóló fájdalmas hívása: „Hol vagy? (...) Mit tettél?” (Ter 3,9.13) és a világba lépő egyszülött Fiú válasza: „Íme, eljövök, hogy megtegyem, Istenem, akaratodat” (Zsid 10,7) – között történik. Ily módon az imádság összefonódik az emberek történelmével, kapcsolat Istennel a történelem eseményeiben.

2824. Az Atya akarata Krisztusban, mégpedig emberi akarata által tökéletesen és egyszer s mindenkorra beteljesedett. Jézus, amikor belép e világba, mondja: „Íme, eljövök (...), hogy megtegyem, Istenem, a te akaratodat” (Zsid 10,7). Egyedül Jézus mondhatja: „Én mindig azt teszem, ami Neki tetszik” (Jn 8,29). Halálküzdelmének imádságában teljesen beleegyezik ebbe az akaratba: „Ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied!” (Lk 22,42). Íme, ezért „adta oda önmagát [Jézus] a mi bűneinkért (...) Isten akarata szerint” (Gal 1,4). „Ebben az akaratban szentelődünk meg Jézus Krisztus testének föláldozása által” (Zsid 10,10).

543. Minden ember meghívás kap arra, hogy belépjen az Országba. Ez a messiási ország, melyet először Izrael fiainak hirdettek, minden nép embereinek szól. Aki be akar lépni az Országba, annak el kell fogadnia Jézus szavát.

„Az Úr ígéje ugyanis a földbe vetett maghoz hasonlít: akik hittel hallgatják és Krisztus kicsiny nyájához számláltatnak, azok magát az Országot fogadták be; a mag azután saját erejéből csírázik és növekszik egészen az aratásig.”

544. Az ország a szegényeké és a kicsinyeké, vagyis azoké, akik alázatos szívvel elfogadták. Jézus küldetése az, hogy „örömhírt vigyen a szegényeknek” (Lk 4,18). Boldognak mondja őket, mert „övék a mennyek országa” (Mt 5,3); az Atya a „kicsinyeknek” akarta kinyilatkoztatni azt, ami rejtve marad a bölcsek és az okosok előtt. A jászoltól a keresztig Jézus megosztja életét a szegényekkel; ismeri az éhséget, a szomjúságot és a nélkülözést. Sőt, azonosítja magát minden szegénnyel, és az irántuk tanúsított tevékeny szeretetet teszi az országába belépés föltételéül.

545. Jézus az Istenország asztalához hívja a bűnösöket: „Nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket” (Mk 2,17). Megtérésre szólítja föl őket, ami nélkül nem lehet belépni az Országba. De szóval és tettel megmutatja nekik Atyja határtalan irgalmát irántuk, és a határtalan „örömet”, mely „az égben lesz egyetlen megtérő bűnös miatt” (Lk 15,7). E szeretet legfőbb bizonyága életének föláldozása „a bűnök bocsánatára” (Mt 26,28).

546. Jézus példabeszédek által – melyek tanításának jellegzetességei – hív arra, hogy belépünk az Országba. Általuk hív meg az Ország ünnepi lakomájára, ugyanakkor radikális döntést kíván: az Ország elnyeréséért az embernek mindent el kell ajánlkoznia; a szavak nem elegendők, tettekre van szükség. A példabeszédek szinte tükröt tartanak az ember elé, melyben fölismerheti: sziklás talajként vagy jó földként fogadja-e be az ígét? Mit kezd a kapott talentumokkal? A példabeszédek lényegi magva Jézus és az Ország jelenléte a földön. Az embernek be kell lépnie az Országba, azaz Krisztus tanítványává kell lennie, hogy „megismerje a mennyek országának titkait” (Mt 13,11). A „kívülállóknak” (Mk 4,11) minden rejtve marad.

873. Maguk a különbségek is, melyeket maga az Úr akart Testének tagjai között, annak egységét és küldetését szolgálják. Mert „az Egyházban a szolgálatok különbözők, de a küldetés egy. Krisztus az apostolokra és utódaikra ruházta azt a tisztséget, hogy az Ő nevében és hatalmával tanítsanak, megszenteljenek és kormányozzanak. A világi hívők pedig – részesei lévén Krisztus papi, prófétai és királyi tisztségének – Isten egész népének küldetésén belül az Egyházban és a világban töltik be a maguk szerepét.” Mind a klerikusok mind a világi hívők között vannak olyanok, „akik az evangéliumi tanácsokra fogadalommal (...) Istennek szentelik magukat, és az Egyház üdvözítő küldetését szolgálják”.

874. Maga Krisztus a szolgálat forrása az Egyházban. A szolgálatot Ő alapította, tekintélyt és küldetést, irányítást és célt adott neki:

„Az Úr Krisztus Isten népének lekipásztori gondozására és szüntelen gyarapítására Egyházában különféle szolgálatokat alapított, melyek az egész test javát célozzák. A szent hatalommal fölruházott szolgák ugyanis testvéreiknek szolgálnak, hogy mindazok, akik Isten népéből valók, (...) eljussanak az üdvösségre.”

364. Az ember teste részesedik „Isten képmásának” méltóságában; pontosan azért emberi test, mert szellemi lélek élteti, és az emberi személy mint egész van arra rendelve, hogy Krisztus testében a Szentlélek temploma legyen.

„Az ember, aki a test és lélek tekintetében egy, testi mivoltánál fogva magába gyűjti az anyagvilág elemeit úgy, hogy általa elérjék céljukat és fölemeljék hangjukat a Teremtő szabad dicséretére. Az embernek tehát nem szabad lenéznie a testi életet, épp ellenkezőleg, testét mint Istentől teremtett és az utolsó napon föltámadó valóságot jónak és tiszteletreméltónak kell tartania.”

1004. Ezt a napot várva a hívő teste és lelke már részesedik a „Krisztusban” való lét méltóságában; ezért kell tisztelnünk a saját testünket, de mások testét is, főként amikor szenved:

„A test (...) az Úrért van, az Úr pedig a testért. Isten az Urat föltámasztotta, s minket is föl fog támasztani hatalmával. Nem tudjátok, hogy testetek Krisztus tagja? (...) Nem vagytok a magatokéi. (...) Dicsőítsétek meg tehát az Istent testetekben!” (1Kor 6,13–15.19–20)

1656. Ma egy olyan világban, mely gyakran távol áll a hittől, sőt ellenséges vele szemben, a hívő családok mint a hit élő és sugárzó tűzhelyei rendkívül fontosak. Ezért nevezi a II. Vatikáni Zsinat a családot ősi kifejezéssel: *Ecclesia domestica*, 'családi egyháznak'. A család ölen „a szülők legyenek gyermekeik első hithirdetői szavukkal és példájukkal, és ápolják mindegyikük sajátos hivatását, s különös gonddal a szent hivatásokat”.

2226. A szülők részéről a hitre nevelésnek a legzsengőbb gyermekkorban meg kell kezdődnie. Ez valósul már akkor is, amikor a családtagok kölcsönösen segítik egymást, hogy az evangélium szerinti keresztény élet tanúságtétele által növekedjenek a hitben. A családi katekézis megelőzi, kíséri és gazdagítja a hit tanításának más formáit. A szülők küldetése az, hogy megtanítsák gyermekeiket imádkozni és fölfedezni istengyermeki

hívásukat. A plébánia a keresztény családok eucharisztikus közösségének és liturgikus életének központja; a gyermekek és a szülők katekézisének kiváltságos helye.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA PASTORES DABO VOBIS KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

13. Jézus Krisztus önmagában mutatta meg az Új Szövetség papságának tökéletes és végleges arcát: ezt tette egész életében, de főként szenvedésében, halálában és föltámadásában. (...)

34. „Jöjjetek és lássátok!” (Jn 1,39). Krisztus válaszában, melyet a lakása iránt érdeklődő két tanítvány „Hol laksz?” kérdésére adott, a meghívás pontos tartalmát fedezhetjük fel.

Először lássuk, hogy az evangélista elbeszélése szerint hogyan zajlott le András és Péter meghívása: „Másnap János ismét ott állt és vele együtt két tanítványa, és megpillantván az arra menő Jézust, így szólt: 'Íme, az Isten Báránya!' És meghallotta ezt a két tanítvány, és követték Jézust. Jézus pedig hátrafordult, és látván hogy követik őt, mondta nekik: 'Mit akartok?' Ők mondták neki: „Rabbi (ami azt jelenti: Mester), hol laksz?” Mondta nekik: „Jöjjetek és lássátok!” Elmentek tehát és megnézték, hol van a szállása, és aznap nála maradtak. A tizedik óra körül járt az idő. András, Simon Péter testvére volt az egyik a kettő közül, akik ezt hallották Jánostól és követték Jézust. Ő elsőnek a testvérével, Simonnal találkozott és mondta neki: 'Megtaláltuk a Messiást!', ami annyit jelent: Krisztus; és odavezette őt Jézushoz. Amikor Jézus megpillantotta, ezt mondta: „Te vagy a Simon, János fia, téged majd Kéfának fognak hívni” (ami azt jelenti: Péter)” (Jn 1,35-42).

Az Evangéliumnak e részlete a Szentírás azon részei közül való, melyek a Szentírásban elmondják a meghívás misztériumát, sőt ez elmondja, mekkora misztérium az a meghívás, hogy valaki Jézus apostola legyen. János elbeszélése az általános keresztény meghívásról is szól, de szimbólum értéke van, amikor a papi hivatásról beszélünk. És az Egyháznak, mely Jézus tanítványainak közössége, el kell mélyednie ebben a jelenetben, mely a történelem folyamán állandóan ismétlődik, hogy észrevegye benne: a papi szolgálat által eredeti és személyes értelemben szól a meghívás Krisztus követésére, de észrevegye a széttéphetetlen köteléket is, mely az isteni kegyelem és az emberi felelősség között áll fenn. Ezt fejezi ki a két szó, melyek az Evangéliumban ismételten együtt hangzanak el: jöjj és kövess (vö. Mt 19,21). E szavak arra készítetik az Egyházat, hogy ismerje föl és értelmezze a meghívás sajátos folyamatát, melyben három konkrét, egymást követő lépést látunk: Jézust először keresni, majd követni kell, végül nála kell maradni.

Sehol nem talál kifejezőbb részt az Egyház a „meghívás Evangéliumára”, mint ebben a részletben, s innen merített erőt a hivatásgondozás megkezdésére. E küldetésének részletei: a hivatások, főként a papi hivatás ébresztése, felismerése és gondozása. Mivel „a paphiány ma minden részegyház gondja”, a mai hivatásgondozás megköveteli, hogy az Egyház minden tagja elszántan vállalja a paphiánnyal kapcsolatos feladatot. Mindenki előtt nyilvánvaló lehet, hogy a papi hivatások gondozása nem esetleges vagy mellékes probléma, nem is csak a gondok egy része, mely a krisztushívók bizonyos csoportjaira

tartozik; hanem miként a Szinódus Atyái többször kifejezték, olyan tevékenység, mely szorosan kapcsolódik minden részegyház pásztori munkájához, ahhoz a tevékenységükhöz, melyet megszokottnak, rendesnek neveznek. Azaz a hivatásgondozás az Egyház lelkipásztori tevékenységének lényeges, velejáró része, az egész lelkipásztorkodás fő eleme.

Igen, a hivatásokkal való törődés az Egyház lelkipásztori tevékenységének lényeges, természetszerűen velejáró része. Ez pedig onnan ered, hogy a meghívás először az Egyház „létére” jellemző, s csak másodsorban a „tevékenységére”. Meghívásos természete magából a nevéből is látszik, hiszen a görög Eklészia (melyből a latin Ecclesia ered) szó „összehívás”-nak is fordítható. „Azok gyülekezetéből, akik hittel tekintenek föl Jézusra, az üdvösség szerzőjére, az egység és a béke elvére, Isten összehívja és megalkotja az Egyházat, hogy mindenkinek és egyenként is ezen üdvözítő egység látható szentsége legyen.”

Ebből az is következik, hogy a papi hivatás igazi teológiai értékelése és a hivatásgondozás nem indulhat ki másból, csak az Egyház e misztériumából, pontosabban abból, hogy az Egyház a meghívás misztériuma.

38. A meghívás kifürkészhetetlen misztérium, mert az Isten és az ember közötti kapcsolatot érinti. Egyetlen és meg nem ismételhető dolog, ezért olyan misztérium, melyet csak mint titokzatosan hívó szót lehet meghallani a lelkiismeret mélyén, mely „az ember legrejtettebb és szent magva, ahol az ember egyedül van Istennel, kinek hangja visszhangzik bensejében”. Ez a meghívás azonban a közösségi, egyházas jelleget nem szünteti meg, mert az Egyház minden papi hivatásban valóságosan jelen van és tevékeny.

Ha mármost a papi hivatás gondozásáról van szó – tudniillik hogy a jelölteket hogyan kell útjukon végig támogatni, kísérni és gondos megfontoltsággal vezetni –, az Egyház számára itt van András példája, aki az elsők közül való, akik elhatározták, hogy követik Jézust. Elújságolta a testvérének, mi történt vele: „Megtaláltuk a Messiást! (ami azt jelenti: a Krisztust)” (Jn 1,41). E „megtalálás” elbeszélése után „odavezette őt Jézushoz” (1,42). Ez azonban nem teszi kétségessé, hogy a meghívás egyedül Jézustól indult ki, mert Ő abszolút szabad és szuverén akarattal hívta meg Simont és adott neki új nevet: „Jézus reá tekintve mondta: Te Simon vagy, János fia; Kéfsznak fognak hívni, ami azt jelenti: Péter” (1,42). E meghívásban azonban Andrásnak is része volt, mert ő serkentette testvérét, hogy találkozzék Jézussal. „Odavezette őt Jézushoz.” Az Egyház minden hivatásgondozó tevékenységének bizonyos értelemben ez a sarkpontja; ezáltal veszi gondjaiba a születő és növekvő hivatásokat, fölhasználva mindazokat az ajándékokat, karizmákat és szolgálatokat, melyeket Krisztustól és az Ő Lelkétől kapott. Az Egyháznak ugyanis mint papi, prófétai és királyi népnek támogatnia kell – elsősorban imádsággal, szentségi élettel, igehirdetéssel, hitre neveléssel, szeretetteljes vezetéssel és tanúságtétellel – mindent, amire a születő és érlelődő hivatásoknak szüksége van.

Az Egyháznak mint papi népnek méltósága és felelőssége, hogy a hivatásgondozás leglényegesebb és legfontosabb mozzanatait az imádságban és a liturgiában keresse; a keresztény imádság ugyanis, ha Isten ígéből táplálkozik, megteremti azt az ideális teret, melyben az ember átérezheti „természetének” igazságát, s fölmérheti, hogy miben áll és milyen természetű az a személyes és meg nem ismételhető választás, amit az Atya az ő

kezébe adott. Tehát főként a gyermekeket és ifjakat úgy kell nevelni, hogy hűségesen imádkozzanak és elmélkedjenek Isten ígéről; a csöndben és az Úrra való odahallgatásban fölfoghatják a papságra hívó szót, s készséges és örvendező lélekkel követhetik azt.

Az Egyháznak minden áldott nap meg kell hallania Jézus sürgető szavát: „Kérjétek az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat aratásába” (Mt 9,38). Engedelmeskedve Krisztus parancsának az Egyház elsősorban hitvallást tesz: miközben ugyanis fölemeli alázatosan kérő szavát a hivatásokért, nemcsak azt ismeri el, hogy életéhez és küldetéséhez szüksége van rá, hanem azt is, hogy minden hivatás Isten ajándéka, ezért kell bizalommal és állandóan könyörögnie érte. Ez az imádság, mivel az egész hivatásgondozás sarka, nemcsak az egyes hívők feladata, hanem az egész egyházi közösségé is. Senki nem vonja kétségbe az egyéni imádság, a külön e célra szolgáló alkalmak, elsősorban a Hivatások Világnapjának jelentőségét; hasonlóképpen támogatni kell mindazon személyek és csoportok kezdeményezéseit, akik tisztában vannak a kérdés súlyával. Ma azonban még a korábbinál is jobban támogatni kell a hivatásokért mondott ima gyakorlatát, hogy egyre gyakoribbá és szélesebb körűvé váljon, mígnem áthatja az egész egyházi közösséget, s megjelenik minden egyházi intézményben. Így válik majd elevenné az apostolok tapasztalata, akik Máriával együtt imádkozva várták az Utolsó vacsora termében a Lélek kiáradását (vö. ApCsel 1,14). A Lélek pedig Isten népe számára gondoskodni fog „az oltár méltó szolgáiról és az Evangélium bátor és szelíd hirdetőiről”.

A hivatásgondozás szükséges és legjelentősebb tényezője a liturgia, mely az egész Egyház életének, s különösen minden keresztény imádságnak forrása és csúcsa. Benne tapasztalhatók ugyanis Isten ajándékai, ezért lesz az élet iskolája, melyben a meghívottak megtanulnak válaszolni. Minden liturgikus ünnepelés megmutatja Isten igaz arcát, s részesít a Húsvét misztériumában, azaz megjeleníti azt az „órát”, melyért Jézus a világba jött, melyre az Atya iránti szabad és önkéntes engedelmességgel készült a világ üdvösségéért (vö. Jn 13,1); ugyanakkor megmutatja az Egyház – mint papi nép, s a különböző és egymást kiegészítő karizmákból és hivatásokból jól összeépülő közösség – arcát is. Krisztus megváltásunkért elfogadott áldozata, melyet az Egyház misztériumban ünnepel, különleges erőt ad még a krisztushívő bajainak és betegségeinek is, ha az Úr Jézus szenvedésével egységben törekszenek azokat átélni. Ezért a Szinódus Atyái, miután nagyon a krisztushívők figyelmébe ajánlották a hivatásokért mondott imádságot, hozzátesszik: „Az emberi életben oly gyakori szenvedések följánlásával a beteg keresztény áldozatul ajánlja föl önmagát Istennek Krisztus példája szerint, aki mindnyájunkért szentelte önmagát (vö. Jn 17,19). Nagyon sokat számít a hivatások támogatásában, ha szenvedéseiket ilyen szándékra ajánlják föl.”

46. E zsinati szöveget gondosan és szeretettel kell fontolóra venni, mert könnyen kivehető belőle, hogy melyek a legfontosabb értékek, s mik a fő igényei minden papnövendék lelkiútjának.

Az első érték és igény, hogy Jézus Krisztussal bensőséges egységben éljenek. Ezt a keresztségben gyökerező és az Eucharisziából táplálkozó egységet a mindennapi életben önmaga állandó tökéletes megújításával kell kifejezni. Ugyanis a Szentháromsággal való bensőséges közösség, azaz a kegyelemnek az az új élete, amelytől az emberek Isten Fiaivá válnak – és ez a hívő hatalmas újdonsága –, egész „létüket” és „tevékenységüket” érinti,

mert létrehozza a Szentlélek hatása alatt álló emberi lét misztériumát, amiből a keresztény élet új „éthosának” kell fakadnia. A keresztény élet e csodálatos átalakulására, mely az egész lelki élet szívét érinti, Jézus Krisztus tanított meg minket, s azt a szőlőtő és szőlővessző hasonlatával világította meg: „Én vagyok az igaz szőlőtő és az én Atyám a szőlőműves... Maradjatok bennem és én bennetek. Miként a szőlővessző nem teremhet önmagában, csak ha a szőlőtőn marad, úgy ti sem, csak ha bennem maradtok. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad és én őbenne, az sok gyümölcsöt hoz, mert nálam nélkül semmit sem tehettek” (Jn 15,1-5).

A mai kultúrából sem hiányoznak a lelki és vallási értékek, mert minden ember, még ha az ellenkezőjét mutatná is, szüntelenül éhezik és szomjazik Istenre. Másrészt viszont fenyeget az a veszedelem, hogy amikor a keresztény vallást egyszerűen besorolják a sok más vallás közé, a közvélemény nem lát benne egyebet, mint hogy az embereknek nagyon sok szolgálatot tevő társadalmi, etikai értéket képvisel. Így azonban gyakran eltakarják csodálatos történeti újdonságát, mely ha tüzetesebben foglalkoznának vele, még megátalkodott lelkeket is ki tudna fordítani önmagukból, nevezetesen azt a tényt, hogy „misztériumot” nyilatkoztat ki. Ez a misztérium pedig – tudniillik Isten emberré lett Fiának eljövele hozzánk –, amely mindazoknak, akik befogadják „hatalmat ad arra, hogy Isten Fiai legyenek” (Jn 1,12), az élet és a szeretet Isten és ember közötti személyes szövetségének üzenetével, sőt ajándékává lesz. Ennek a csodálatos és boldogító újdonságnak örömhírét (vö. 1Jn 1,1-4) a papok csak akkor tudják közölni másokkal, ha megfelelő lelki nevelés révén e misztériummal bensőséges ismeretségbe kerültek és folyamatos tapasztalatot szereznek róla.

E zsinati szöveg, miután kifejezte a keresztény misztérium abszolút transzcendenciáját, nem mulasztja el, hogy rávilágítson: a leendő papok Jézussal való bensőséges közössége barátság formájában valósítandó meg. Ezt azonban nem szabad valami abszurd emberi törekvésnek tartani: egyedül Krisztus ajándéka, aki apostolainak mondta: „Már nem mondalak titeket szolgálóknak, mert a szolga nem tudja, mit tesz az ura; hanem barátainak mondalak titeket, mert mindazt, amit az én Atyámtól hallottam, megismertettem veletek” (Jn 15,15).

A másik nagy érték a zsinati szöveg szerint Jézus keresése: „tanulják meg Krisztust keresni”. E krisztuskeresés az istenkereséssel együtt a keresztény lelkiség klasszikus témája, s különlegesen is szó van róla, amikor az apostolok meghívását mondja el az Evangélium. János ugyanis, elmondván, mi történt Jézus első két tanítványával, rávilágít arra is, hogy a történetekben mekkora szerepe volt ennek a keresésnek, amikor Jézust mutatja be kezdeményezőként: „Mit kerestek?” Mindkettő viszontkérdez: „Rabbi, hol laksz?” – s az evangélista folytatja: „mondta nekik: 'Jöjjetek és lássátok'. Jöttek tehát és látták, hol lakik, és aznap nála maradtak” (Jn 1,37-39). Ebből nyilvánvaló: a papságra készülők lelki életének e keresés a meghatározója és elsődleges alapja.

A papnövendék minden erejével arra törekszik, hogy a Mestert megtalálja, kövesse Őt és közösségben maradjon vele. Később a papi életben és szolgálatban állandóan folytatandó ez a keresés, mert a Krisztus életében és példájában való részesedés és az Ő követésének hatalmas misztériuma soha ki nem meríthető. Ugyanígy folytatandó a Mester „megtalálása”, mégpedig mások javára, tudniillik, hogy másokban is föltámadjon a vágy e Mester megtalálására. Saját életünk tapasztalatával ugyanis meg lehet indítani

másokat, hogy megosszák velünk fölfedezésünket. Ez volt az az út, melyen Andrása testvérét, Simont odavezette Jézushoz: „András ugyanis – mondja az evangélista – elsőnek a testvérével, Simonnal találkozott, és mondta neki: 'Megtaláltuk a Messiást' (ami azt jelenti: a Krisztust), és odavezette őt Krisztushoz” (Jn 1,41-42). Ezután Simon is meghívást kapott, hogy apostol legyen: „Jézus rátekintett és mondta: 'Te vagy a Simon, János fia; Kéfás lesz a neved' (ami azt jelenti: Péter)” (1,42).

De mit jelent a lelki életben Krisztust keresni? És hol találjuk meg Őt? „Mester, hol laksz?” Az Optatum totius zsinati dekrétum három utat jelöl meg válaszul: „Isten igéjének hívó elmélkedését; aktív részvételt az Egyház szent misztériumaiban; a szeretet szolgálatát a gyengébbek iránt, vagy más szóval, magunkhoz ölelni a 'kisdedeket’”. Ezzel három nagy értéket mutat meg a Zsinat, melyek köré épül a papnövendékek lelki nevelése.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA VITA CONSECRATA KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

64. Az Istennek szentelt élet küldetése és az intézmények élettereje kétségtelenül attól a hűséges elkötelezettségtől függ, mellyel az Istennek szentelt személyek meghívásukra válaszolnak, de csak annyiban van jövőjük, amennyiben más férfiak és nők nagylelkűen elfogadják az Úr hívását. A hivatások problémája valódi kihívás, mely közvetlenül az intézményeknek, de rajtuk keresztül az egész Egyháznak is szól. A hivatásgondozásba nagy szellemi és anyagi energiákat vetettek be, az eredmények azonban nem mindig felelnek meg a várakozásoknak és törekvéseknek. Így megtörténhet, hogy az Istennek szentelt életre szóló meghívások a fiatal egyházakban és a totalitárius rendszerek üldözése alatt élő egyházakban virágzanak, míg a hagyományosan hivatásgazdag és missziós országokban hiányoznak.

E nehéz helyzet próbára teszi az Istennek szentelt személyeket és fölteszik maguknak a kérdést: elhibáztunk valamit, hogy nem vonzzuk az új hivatásokat? Bizalmunkat Jézus Szívébe kell vetnünk, aki mindig hív a követésre, és a Szentlélekre kell bízunk magunkat, aki az Istennek szentelt élet karizmájának forrása és ajándékozója. Miközben tehát örvendünk a Szentlélek működésének, aki megfiatalítja Krisztus menyasszonyát azáltal, hogy sok nemzetben fölvirágoztatja az Istennek szentelt életet, állandóan sürgetve kell kérnünk az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat Egyházába, hogy így fölkészítse az új evangelizálás sürgető követelményeire (vö. Mt 9,37--38). A hivatásokért mondott imádságon kívül az érthető igehirdetéssel és megfelelő katekézissel azon kell fáradoznunk, hogy az Istennek szentelt életre meghívottakban támogassuk azt a szabad, de készséges és nagylelkű választ, amely hatékonnyá teszi a meghívás kegyelmét.

A hivatásgondozás arany szabálya ma is Jézus „jöjjetek és lássátok” fölszólítása (Jn 1,39), melynek célja, hogy az alapítók és alapítónők példája szerint bemutassa az Úr Jézus személyének ragyogását és az evangéliumért való teljes önátadás szépségét. Minden Istennek szentelt személy elsőrendű feladata tehát, hogy szóval és példával bátran mutassa meg a Krisztus-követés eszményét, és segítse a Szentlélek indításaira adott válasz megszületését a meghívottak szívében.

A Krisztussal való első találkozásból fakadó lelkesedést természetesen követnie kell a mindennapok türelmes fáradozásának, hogy a meghívásból ki tudjon alakulni az Úrral való barátság. E célból a hivatásgondozás sajátos segédeszközöket használ, mint például

a lelkivezetést, hogy elősegítse az Úr szeretetére adott személyes választ, mely lényeges feltétel ahhoz, hogy valaki az Úr tanítványa és országának apostola lehessen. Ha a hivatások virágzása a Föld egyes területein igazolja is az optimizmust és a reményt, hiánya más régiókban nem kedvetleníthet el, s nem vezethet a könnyelmű és meggondolatlan toborzás kísértéséhez. A hivatásgondozás feladatát úgy kell megoldani, hogy egyre inkább az egész Egyház közös elkötelezettsége legyen. Ezért tevékeny együttműködést igényel lelkipásztortól, szerzetesektől, családoktól és nevelőktől, amint ez egy-egy részegyház lelkipásztorkodásának integrális részét alkotó szolgálat esetében mindig szükséges. Ezért minden egyházmegyében meg kell lennie ennek az általános szolgálatnak, mely összehangolja és megsokszorozza az erőket, s nem akadályozza, hanem inkább támogatja az egyes intézmények hivatásébresztő tevékenységét.

Isten egész népének a Gondviselés által támogatott tevékeny együttműködése csalhatatlanul el fogja nyerni az isteni ajándékok teljességét. A keresztény szolidaritásnak elébe kell sietnie a gazdaságilag szegényebb országokban jelentkező hivatásképzés szükségleteinek. Ilyen esetekben a különböző intézmények részéről a hivatásokat a helyi egyházakkal teljes összhangban kell támogatni, ami a lelkipásztori munkájukban való huzamosabb és aktív részvétellel biztosítható. A Szentlélekkel való együttműködés legmegfelelőbb módja, ha nagyvonalúan a legjobb erőket vetik be a hivatásgondozásba, főként a megfelelő ifjúsági lelkipásztorkodásba.

FERENC PÁPA LUMEN FIDEI KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

30. A látás és a hallás, mint a hívő megismerés eszközeinek összefüggése a legvilágosabban János evangéliumában mutatkozik meg. A negyedik evangéliumban a „hinni” azt jelenti, hogy „hallani és egyidejűleg látni”. A hívő hallás a szeretet megismerésének sajátos módján történik: személyes hallgatás, amely megkülönbözteti a hangokat és felismeri a jó pásztor hangját (vö. Jn 10,3–5); a követést megkövetelő hallgatás, ahogyan az első tanítványokkal történt: a Keresztelő „szavai hallatára a két tanítvány Jézus nyomába szegődött” (Jn 1,37). Másrészt a hit a látáshoz is kötődik. Olykor Jézus jeleinek látása megelőzi a hitet, ahogy a zsidókkal történt, akik Lázár feltámasztása után „a történetek láttán hittek benne” (Jn 11,45). Máskor a hit vezet el mélyebb látáshoz: „Ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét” (Jn 11,40). Végül a hit és a látás egymásba fonódik: „Aki bennem hisz, [...] abban hisz, aki engem küldött; aki engem lát, azt látja, aki engem küldött” (Jn 12,44–45). A hallással való egységének köszönhetően a látás Krisztus követésévé válik, és a hit úgy jelenik meg, mint a látás útja, amelyen a szem hozzászokik ahhoz, hogy mélyre lásson. Így éli ezt át János húsvét reggelén, aki még a szürkületben az üres sír előtt „látott és hitt” (Jn 20,8). Majd Mária Magdolnával folytatódik, aki már látja Jézust (vö. Jn 20,14), és tartóztatni akarja, de arra kap felszólítást, hogy Atyjához vezető útján lássa őt; és egészen Magdolnának a tanítványok előtt tett vallomásáig tart: „Láttam az Urat!” (Jn 20,18).

Hogyan jutnak el a hallás és látás eme szintéziséig? Úgy, hogy Jézus konkrét személyéből indulnak ki, akit látnak és hallanak. Ő a testté lett szó, akinek dicsőségét szemlélték (vö. Jn 1,14). A hit világossága egy Arc fénye, amelyen látható az Atya. Ugyanis az igazság, amelyet a hit befogad, a negyedik evangélium szerint az Atya

megmutatkozása a Fiúban, az ő testében és földi cselekedeteiben; az igazság, amelyet úgy lehet meghatározni, hogy Jézus „fényességes élete”. Ez azt jelenti, hogy a hívő megismerés nem egy pusztán belső igazság szemlélésére hív. Az igazság, amelyet a hit tár fel előttünk, a Krisztussal való találkozásra, az ő életének szemlélésére, jelenlétének észlelésére koncentrál. Ilyen értelemben beszél Aquinói Szent Tamás az apostolok oculata fideséről, szemmel bíró hitéről – azaz látó hitéről –, amikor testileg látják a feltámadottat. Saját szemükkel látták Jézust, és hittek, azaz képesek voltak a látottak mélyére hatolni és megvallani Isten Fiát, aki az Atya jobbára ült.

FERENC PÁPA EVANGELII GAUDIUM KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

13. E misszió újdonságát nem szabad kiszakadásként, a minket is magában foglaló és előrehajtó élő történelem elfelejtéseként értelmeznünk. Az emlékezés hitünk egyik dimenziója, amelyet Izrael emlékezésével párhuzamba állítva „deuteronomikusnak” nevezhetünk. Jézus az Eucharisziát mint az Egyház mindennapos emlékezését hagyja ránk, mely egyre inkább bevezet bennünket a húsvétba (vö. Lk 22,19). Az evangelizáló öröm mindig a hálás emlékezés háttére előtt ragyog fel: olyan kegyelem, melyet kérnünk kell. Az apostolok soha nem felejtették el azt a pillanatot, amikor Jézus megérintette a szívüket: „A tizedik [délután négy] óra körül járhatott” (Jn 1,39). Az emlékezés Jézussal együtt „a tanúk felhőjét” teszi jelenvalóvá számunkra (Zsid 12,1). Ezek közül kiemelkednek néhányan, akik különös szerepet játszottak hívő örömünk megszületésében: „Emlékezzetek meg előjáróitokról, akik Isten szavát hirdették nektek” (Zsid 13,7). Néha egyszerű és közelálló személyek ők, akik bevezettek minket a hívő életbe: „Jól emlékszem őszinte hitedre; ez előbb nagyanyádban, Loiszban, majd anyádban, Eunikeben élt” (2Tim 1,5). A hívő alapjában véve „olyan valaki, aki emlékezik”.

120. A keresztség erejében Isten népének minden tagja misszionárius tanítvány lett (vö. Mt 28,19). Minden megkeresztelt ember, akármilyen egyházi funkciója vagy hitismeretekben való jártassága legyen is, az evangelizáció aktív alanya. Helytelen volna egy olyan elképzelésre gondolnunk, miszerint szakképzett munkások viszik előre az evangelizációt, miközben a nép többi tagja egyszerűen csak befogadja cselekedeteiket. Az új evangelizációnak magában kell hordoznia minden egyes megkeresztelt újfajta aktív szereplővé válását. Ez a meggyőződés közvetlen felszólítássá válik minden keresztény felé, hogy senki ne mondjon le a saját evangelizációs feladatáról, lévén, hogy ha valaki valóságosan megtapasztalta az üdvözítő Isten szeretetét, nem szorul hosszas felkészítésre, hogy elmenjen és hirdesse azt, nem várhat arra, hogy sok előadásban vagy hosszas oktatásban legyen része. Minden keresztény annyira misszionárius, amennyire Jézus Krisztusban találkozott Isten szeretetével; többé ne mondjuk, hogy „tanítványok” és „misszionáriusok” vagyunk, hanem azt mondjuk, mindig „misszionárius-tanítványok” vagyunk. Ha erről nem vagyunk meggyőződve, nézzük meg az első tanítványokat, akik közvetlenül azután, hogy megismerték Jézus tekintetét, elmentek és örömmel telve hirdették őt: „Megtaláltuk a Messiást!” (Jn 1,41). A szamáriai asszony, alighogy befejezte beszélgetését Jézussal, misszionárius lett, és „az asszony szavára” (Jn 4,39) sok szamáriai

hitt Jézusban. Jézus Krisztussal való találkozása után Szent Pál is „mindjárt tanította, hogy Jézus az Isten Fia” (ApCsel 9,20). Mi mire várunk?

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A liturgikus szövegrészek egyik vezérfonala az Úr és az ő szavának követése, illetve a neki való engedelmség.

Az *olvasmányban* (1Sám 3,3b-10.19) Sámuel prófétai elhívásáról olvashatunk, melyre Éli biztatására nagylelkűen így felel: „Szólj, Uram, hallja a te szolgád”.

Ehhez kapcsolódnak a *válaszos zsoltár* (Zsolt 39, 2 és 4ab. 7-8a. 8b-9. 10) szintén prófétai küldetést idéző sorai: „Íme, eljövök, Uram, hogy teljesítsem azt, amit kívánsz... A könyvtekercsben rólam írva áll, hogy akaratodat teljesítsem... Igazságot hirdetem a nagy közösségben, ajkam el nem hallgat, Uram, jól tudod”. Ezek a szavak az *evangélium* (Jn 1,35-42) fényében vonatkoztathatók Jézus tanítványaira, de nem csak az apostolokra, hanem minden jelenlegi tanítványra, keresztyenyre, aki Jézus követése mellett döntött.

Az *alleluja vers* (Jn 1, 41. 17b) részben a mai evangéliumi szakaszból idéz: „Megtaláltuk a Messiást, azaz Krisztust, * kegyelmet és igazságot kaptunk általa”.

Ezen kívül még a legkonkrétabb szövegi kapcsolat az evangélium és egy állandó szentmiserész, az *Isten Bíránya* közt vehető észre, hiszen a mai evangéliumi epizódban hangzik el ez a mondat Keresztelő Jánostól: „Nézzétek, az Isten Bíránya”.

Az engedelmség és az Úr szavának követése az *egyetememes könyörgésekben* is megjelenik: „Kérjük, testvéreim, Urunkat, hogy mindig figyelmesen hallgassunk szavára!” (papi bevezető); „Tedd, Urunk, készségessé szívünket tanításod befogadására!” (első könyörgés); „Segítsd apostoli munkájában az Egyházat, hogy hozzád vezethesse a népeket!” (második könyörgés); „Istenünk, segíts minket kegyelmeddel, hogy testben és lélekben egyaránt neked szolgáljunk, és ezáltal eljussunk az üdvösségre!” (papi záró könyörgés).

Az egyik választható *áldozási ének* Jánostól való. A benne megragadott gondolat tovább gazdagítja a mai liturgia alapgondolatát: akik Krisztus tanítványai, akik őt és az ő szavát követik, azok elmondhatják magukról, hogy „Megismertük a szeretetet, amelyet Isten oltott belénk, és hittünk benne” (1 Jn 4, 16). Ezért, a Jézusban kapott szeretetközösség kibontakozásáért szól az *áldozás utáni könyörgés*: „Istenünk, áraszd szívünkbe szereteted Szentlelkét, hogy minket, akiket egyazon mennyei kenyérrel tápláltál, egyazon szeretet kapcsoljon össze. Krisztus, a mi Urunk által.”

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ

Minden föld imádjon (587)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/202/intr/712/minden-fold-imadjon-omnis-terra

Elküldte az Úr (602)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/202/gr/713/elkuldte-az-ur-misit-dominus

Jelenti magát Jézus emberi testében (206)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/136/cantio/133/jelenti-magat-jezus-emberi-testeben

GITÁROS ÉNEKEK

Sillye Jenő: Jézus néz rám a két szemedből

<https://www.youtube.com/watch?v=pNleRx4zvZ4>

Pintér Béla: Olyan örömet

https://www.youtube.com/watch?v=oBP_FifHFLY

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Kovács Bettina - Találkozás Jézussal

Sokan vágnak arra, hogy találkozzanak Jézussal,
Úgy, mint barát a baráttal.
Vágnak a társaságára,
De félnek, mert azt hiszik, ennek nagy az ára.

Pedig Jézus nem kér fizetséget,
Hiszen Ő az, aki fizetett érted.
Ezért ne foglalkozz semmi mással,
Csak menj és találkozz Jézussal.

Keresd amíg csak teheted,
Tedd le kezébe életed.
S ne félj attól, hogy mi lesz,
Mert az Úr oltalmába vesz.

Mondd el neki a gondjaid,
Beszéld meg Vele, hogy mik az álmaid.
Fordulj hozzá bizalommal,
S Ő meghallgat minden alkalommal.

Nincs olyan, amit ne tudna rólad,
De mégis szeret és kegyelmet ad.
Minden bűnöd és vétked,
M megbocsátja - ha kéred.

Hát menj és találkozz Vele,
Hogy a szíved békével legyen tele.
Öröm és boldogság kíséri majd életed,
Ha mindig sugárzó arcát nézheted.

Talán még sok kérdés van benned,
Amit Jézussal meg kell beszélned.
De mindenre választ fogsz kapni,
Ha megtanulsz benne igazán hinni.

Kutasd és keresd fel,
Őszintén mindent Neki mondj el.
Légy kapcsolatban a legjobb baráttal,
Menj és találkozz magával Jézussal.

Schvalm Rózsa: Találkozás

Az élet legnagyobb csodája,
találkozás Veled, Jézusom.
Kit érint személyed vonzása,
járni nem vágy többé tévúton.

Visszanyeri elvesztett kincsét,
mit Édenben sátán elrabolt.
Te megoldod a bűn bilincset,
lényed szív mélyére elhatolt.

Benne felragyog Isten arca,
meglátja az élet értelmét.
Célja már a hit nemes harca,
megköszönve Isten kegyelmét.

Böjte Csaba: Zarándoklat az atyai házba /részlet/

Hiszem, hogy az egyetlen dolog, mit lázasan keresnünk kell itt, ezen a Földön, az a mi saját feladatunk. Az a becsületes munka, mely által a világunkat továbbteremtő Isten partnerei, társai lehetünk. Tudom, hogy a felvállalt munkánk visszahat ránk, és nemcsak a kezünk által épül, szépül a világ, hanem általa mi magunk is megszépülhetünk, kiteljesedhetünk és megszentelődhetünk.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Keresem-e az Urat?
- Valakit elvezettem már Jézushoz?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Mindenható, örök Isten, te kormányozod a mennyet és a földet: hallgasd meg néped esdeklő imáját, és adj békét napjainkban. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy szent Fiadat mindig keressem és vele maradjak! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Megtaláltuk a Messiást (Jn 1,35-42)

(Forrás: Pécsi Egyházmegye)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Jézus rám tekint s az én életemet is átalakítja;
- megismerhettem a lelkiatyámat, aki rávezetett a Krisztus-követők útjára;
- Jézus arra vár, hogy az ember szabad akaratból válassza őt.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- maradjak az Úr Jézusnál, hagyjam, hogy átformáljon engem is! Illetve dolgozzam azon, hogy másokat elvezessek Jézus Krisztushoz!
- újra és újra felimerjem Jézust és csakis Őt kövessem az úton! Mindig Jézust válaszoljam a "Mit keresel?" kérdésre!
- minél inkább vegyem észre az apró történetekben is Isten hatalmas üzeneteit önmagáról.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Évközi 2. vasárnap („B” év)

Borítófotó © Pécsi Egyházmegye

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Szent Ágoston gondolatait a Catena Aurea angol nyelvű kiadása alapján Hegyi László fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Kovács Bettina: Találkozás Jézussal – http://keresztényversek.blog.hu/2017/10/18/talalkozas_jezussal_463

Schvalm Rózsa: Találkozás – <https://www.poet.hu/vers/194205>

Böjte Csaba- Zarándoklat az ATYAI házba; Helikon, 2016

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a lectio divina munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzsenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2021

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu